פרדס שמואל

בגדיהם של הצדיקים

בפרשיות השבוע אנו למדים על בגדיהם של הכהנים, שנועדו לכבדם ולפארם ואנו קוראים על בגדי הצדיקים, שעוברים בירושה בחצרות האדמורי"ם, על בגדי בני תימן, השטריימל ובגדי השבת של קהילות עדת ישראל לדורותיהם | מה טעם מנהג חגירת גארטל | למה בחב"ד חדלו ללכת עם שטריימל | הסרט הויז'ניצאי והכפתור החסידי | הקפטן והדז'ובה, הבעקיטשע והסטרוקס

הקיטל של "אהבת שלום"

אנו למדים בפרשיות השבוע על בגדי הכהן הגדול, ורבות מדובר אודות כבוד תפארת מעלתם.

הבגד הידוע ביותר לכל ויז'ניצער חסיד הוא הקיטל של כ"ק ה"אהבת שלום" מקוסוב, בנו של רבי קופל חסיד, אבי שושלת ויז'ניץ, שנפטר לפני כ- 160 שנה.

הקיטל עבר בשושלת ויז'ניץ מאב לבן, במשך שבע דורות, ואדמור"י ויז'ניץ לבשוהו בדחילו וברחימו פעמיים בשנה, ביום הכיפורים ובהושענא רבה.

לאחר פטירת הסבא קדישא ה"אהבת ישראל" זצ"ל, חילקו ארבעת הבנים את הירושה והקיטל נפל בחלקו של רבי אליעזר, ה"דמשק אליעזר" זצ"ל, שהוריש לאחר פטירתו את הקיטל לאחיו, בעל ה"אמרי חיים" מויז'ניץ. (ל"דמשק אליעזר" לא היו ילדים, ה"י).

בחסידויות רבות מעבירים האדמורי"ם את בגדיהם לבניהם אחריהם, כסגולה ומעלה גדולה. אחד מאדמור"י חב"ד כותב לבנו במכתב הדרכה ליום החופה:

"תחת החופה תלבש קיטל חדש. מובן לך שמאד חפצתי גם האבנט מבגד ה"צמח צדק" ז"ל זיע"א שנמצא אצלי, אבל וכו' ומחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה".

הלבוש התימני היהודי המסורתי כולל "גמיס", גלימה ארוכה בצבעים שונים כשבצידיה שני קרעים זכר לחורבן בית מקדשנו ותפארתנו. בערב שבת קודש, כשהשמש נוטה לשקוע ואור השבת מנצנץ ובא, עוטים בני תימן המסולאים מפז את ה"מדאני", שהוא בגד בצבעי שחור ולבן, כאשר בשבת עצמה לובשים הם בגד לבן, כולו טוהר וחן. על ראשם כורכים התימנים כיפה מיוחדת בשם גונגאבי, סביבותיו קושרים את המאצ'ר, המטפחת המיועדת לכך.

חתן תימני בשבעת ימי המשתה שלו לובש ג'אליה וישנם גם בגדים שונים וססגוניים ליתר מועדי ישראל ומאורעותיהם.

מאות יהודים תימניים הולכים בשבתות ובימים טובים, כאן, בארץ ישראל, בלבוש התימני המסורתי, שהיה נהוג בעדן ובצנעה. לדעת יוצאי תימן, הרי הלבוש התימני הוא הוא הלבוש המקורי אותו לבשו בני ישראל בצאתם מארץ מצרים. על לבושם של בני ישראל נאמר בתורה "שמלתם לא בלתה" ו"ויכבסו שמלותם". מכאן, כך אומרים בני תימן, שבני ישראל הלכו מאז ומקדם בשמלות, כמו הג'מיס, שהוא הבגד דמוי השמלה אותו לובשים התימנים.

המהר"ץ, אביו של המהרי"ץ, מגדולי רבני תימן, נתן רמז ואסמכתא למנהג התימנים ללבוש בגדים בהירים בשבת, ואמר כי כתוב "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת", א"ש הינם ראשי התיבות של אדום שחור, שצריך ללבוש רק בגדים בהירים בשבת ולא בגדי צבעונים.

הלבוש התימני אינו קשור כלל ועיקר למלבושם של גויי תימן, והוא לבוש שנחשב בתימן ללבוש יהודי.

התינוקות של יהודי תימן לבשו כיסוי ראש, שהלבישוהו גם לבנים וגם לבנות החל מגיל חודש, כנראה בכדי להכניס בלבבותיהם של הפעוטים יראת שמים. בנוסף היה בכיסוי ראש זה גם משולש, כנגד עין הרע.

כיום ישנן חנויות לממכר בגדי יהודי תימן ורבים מקרב